

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sifre Ḳodesh

‘im targumim u-ve’urim mi-meḥabrim shonim

Sefer Yirmeyah

Landau, Moses I. Landau, Moses I.

Prag, 596 [1835 oder 1836]

ל הימרי

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9113

אמר יהוה הנני פקד על שמעיה
הנחלמי ועל זרעו לא יהיה לו
אישו ישבו בתוך העם הזה ולא
יראה בטוב אשר אני עשה
לעמי נאם יהוה כי סרה דבר
על יהוה:

עויגע, ויילל איך עם אהנרען
אן שמעיה דעם נחלמי אונר אן
וינע נאָקאָממען; קיין נאָב-
קעממלינג זאלל פֿאָן איהם אונ-
טער דיעזעם פֿאַלקע בלייבען,
אונר ער זאלל קיין טהייל האָ-
בען אן דעם גוטען, דאָן איך
מיינעם פֿאַלקע אײנסטענס
ערצייגען ווערדע; דער עויגע
שפּריכט אַלואַ, ווייל ער עמ-
פֿאַרונג געגען דען עויגען
פֿער ברייטעטע.

ל (א) הדבר אשר היה אל-
ירמיהו מאת יהוה
לאמר: (ב) כה אמר יהוה אלהי
ישראל לאמר כתב-לך את-כל-
הדברים אשר דברתי אליך אל-
ספר: (ג) כי הנה ימים באים
נאם יהוה ושבתתי את-שבות
עמי ישראל ויהודה אמר יהוה
זה שבתים אל-הארץ אשר-
נתתי לאבתם וירשוה: (ד) ואלה
הדברים אשר דבר יהוה אל-
ישראל ואר-יהודה: (ה) כי-כה

ל (א) אן ירמיה ערגינג דער
אויפֿטראַג, וועלכער
פֿאַם עויגען לויטעטע אַלואַ;
(ב) זאָ שפּריכט דער עויגע,
דער גאָטט ישראל'ס, שרייבע
דיר אַללע דיא וואָרטע דיא
איך נון צו דיר רעדען ווערדע,
אין איין בוך היינין. (ג) דען
עס ווערדען צייטען קאָממען,
שפּריכט דער עויגע, דאָ איך
דער געפֿאַנגענשאַפֿט מיינעם
פֿאַלקעס ישראל'ס אונר יהודה'ס
איין ענדע מאַכע, (זאָ שפּראַך
דער עויגע) אונר זיא צוריק-
פֿיהרע אין דאָ לאַנד דאָן איך
איהרען פֿאַטערן געגעבען דאָס
זיא עס וויערער אין בעזיטן
נעהמען ווערדען. (ד) אינ-
דיעס זינד דיא וואָרטע דיא

אמר

דער עויגע איבער ישראל אינד יהודה אויסגעשפּראַכען. (ה) זאָ שפּריכט דער עויגע:

שטימ

ר ש י

ל (ג) כי הנה ימים באים. ולא תאמר למה אכתבנו כי יאכזרו כול' ואין קורא בו ואין זוכרו

ב א ר

את אשר דברתי עליו, וגם הסנה אשר בשילה דברתי רעה עליו וכמ"ש. (לב) ולא יראה, והוא עלמו לא יזכה לראות בטוב בני עמו:

ל (ב) כל הדברים אשר דברתי, פירוש אשר אני מדבר עתה, כי על אלה הדברים אמר כמו שאמר ואלה הדברים אשר דבר ה', ואמר שיכתבם בספר כי הם דברים שעתידין לבא באחרית הימים, ואמרם לו סמוך לפורעניות שאמר למעלה לפי זאת הפרשה להיות נחמה לישראל שהיה באותו הדור, כי כמו שיראו שמתקיים הפורענות בקרוב כן ידעו שמתקיים הנחמה הגדולה באחרית הימים (רד"ק), ונחמה זאת היחה לו כימי יהויקים להזהיר ולעורר למחנה וכמ"ש. אל ספר, כמו בספר וכן ואל הארון חתן את העדות. (ג) אמר ה',

אמר יהוה קול חרדה שמענו
 פחד ואין שלום: (ו) שאלו נא
 וראו אם ילד זכר מדוע ראיתי
 כל גבר ידיו על הלציו כילדה
 ונהפכו כל פנים לירקון: (ז) הוי
 כי גדול היום ההוא מאין כמהו
 ועת צרה היא ליעקב וממנה
 יושע: (ח) והיה ביום ההוא נאם
 יהוה צבאות אשכנז על מעל
 צוארה ומוסרותיה אנתק ולא
 יעבדו עוד זרים: (ט) ועבדו
 את יהוה אלהיהם ואת דוד
 מלכם אשר אקים להם: (י) ואתה

שטיטמע דער פֿערצווייפֿט
 לונג פֿערנעהמען וויר, איבער,
 אלל איזט אנגסט, נירגענדס
 בעזאננעההייט. (ו) פֿראגעט
 דאך אונד זעהעט, אָב איין
 מאַן געבעהרען קאָן? וואָרום
 זעהע איך יעדען קריעגסהעלי.
 דען מיט דען הענדען אָן דען
 היפֿטען, וויא איינע קרייסענע
 דע, וואָרום יעדעס אָנגעוויכט
 מיט טאָרטענבלעססע בע-
 דעקט? (ז) וועהע! דאָז איזט
 איין שרעקליכער טאָג, נאָך
 וואָר קיינער איהם גלייך, אויך
 פֿיר יעקב איינע טריבע צייט,
 דאָך זאלל דורך זיא, איהם
 געהאלפֿען ווערדען. (ח) אָן
 דעמועלבען טאָגע, שפּריכט
 דער הערר דער העערשאַפֿט
 רען, צערברעכֿע איך זיין יאָך
 אָן דיניעם האַלזע, אונד צער-
 רייסע דיניע באַנדע — ניכט

מעהר זאללען זיא באַרבאַרען פֿרעהנען; (ט) זאָנדערן זיא זאללען דעם עוויגען איהרעם
 גאַטטע דינען, אונד דוד איהרעם קעניגע, דען איך איבער זיא זעטצען ווערדע.
 לאַם

ר ש י

עוד כי הנה ימים באים וגו': (ה) קול חרדה שמענו. יש פותרין על שמועת בבל
 שהיו חרדים ממנה אותם שגלו הם ומדרש אגדה על מלחמות גוג ומגוג: (ו) אם יולד זכר.
 אם דרך לזכרים ללדת שיאחזום חבלים ביולדה: חלכיו. כמו מתניו: (ז) היום ההוא.
 יום הריגת בלשאלר ומפלת בבל. ענין אחר יום מפלת גוג: (ח) אשכנז עלו. יסיר
 עול האומות מעל ישראל: (י) ואתה אל תירא. מכל הרעות אשר תראה בזה על בבל
 אשר

ב א ו ר

מאמר הוביא להגדיל הנחמה ולומר לבטח יהי' כן ויבואו הימים האלה כי ה' אמר. (ה) קול
 חרדה, קריאת הגוים בעת מפלת בבל. וכה אמר ישע'י אֶךְ שנת נוגש (י"ד א') לזרים
 וחבלים יאחזין ביולדה (שם י"ג). ואין שלום, עיין בהמבאר לתהלים ל"ח ד', שנתב גדר
 שלום הוא הסכמה כפי מתכנתו הראויה לו להביא את הכלל אל תכלית הנרובה, וע"י ההסכמה
 ההיא יגיע הכלל אל השלמות, והנה כאשר יבא מורך בלב איש ינטל את ההסכמה וימנע
 את הכלל לבא אל תכליתו, ולפ"ז תרגמתי. (ו) כל גבר, כן יוסיפו לתמוה עוד ויאמרו:
 מדוע ראינו גבורי חיל ואנשים אשר ברכונום עקרו שור, חלשים וכאבים ביולדה. לירקון, טעם
 ירקון בא על מראות פני אדם חולה או הנוטה למות, וגם על הדגן הנשדף קודם בשולו
 ונלקס. (ז) הוי כי גדול היום, וכן אמר ישע'י (שם י"ג ט') הנה יום ה' בא אכזרי ועברה.
 ועז צרה, גם הוא ימכר ויפחד ביום ההוא כי ינאס סתת, אבל ממנה תבא לו הישועה.
 למשפט

אֶל-תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב נְאֻם-יְהוָה
וְאֶר-תַּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי הִנְנִי
מוֹשִׁיעַךָ מִיַּד הַחַוְכָה וְאֶת-זַרְעֲךָ
מֵאֶרֶץ שָׁבִים וְשָׁב יַעֲקֹב וְשָׁקֵט
וְשָׁאֲנָן וְאִין מַחְרִיד: (א) כִּי-אֲתָהּ
אֲנִי נְאֻם-יְהוָה לְהוֹשִׁיעַךָ כִּי
אֶעֱשֶׂה כָּל־כֵּן בְּכָל-הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
הִפְצוּרְתִּיךָ שֵׁם אֲךָ אֲתָהּ לֹא-
אֶעֱשֶׂה כָּל־כֵּן וְיִסְרְתִּיךָ לְמִשְׁפָּט
וְנִקְהָ לֹא אֲנַקְךָ: (ב) כִּי כֹה אָמַר
יְהוָה אֲנֹשׁ לְשִׁבְרֶךָ נִחְלָה מִכְּתָבֶךָ:
(ג) אִין דִּין דִּינְךָ לְמִזֹּר רַפְאוֹת
הָעֵקֶה אִין לֶךְ: (ד) כָּל-מֵאֵהֶבֶךָ
שְׂכִחוּךָ אוֹתָךְ לֹא יִדְרָשׁוּ כִּי מִכַּת

אויב

(ז) לאם דיר אלוץ ניכט באנגע
זיין, מיין דיענער יעקב!
שפריכט דער עוויגע, צאנע
ניכט ישראל, דען איך רעטטע
זיכער דייך אויס דער פֿערנע,
אונד דיינע נאָכקאָממען אויס
דעם לאַנדע איהרער געפֿאָנע-
גענשאַפֿט, יעקב קעהרט צו
ריק, לעבט רוהיג אונד פֿריעד.
ליך אונד קיין שטעהרער נאָ-
העט זיך איהם. (יא) דען איך
בין מיט דיר, שפריכט דער
עוויגע, דיר בייא צו שטעהען,
אללע פֿעלקער אונטער דיא
איך דייך צערשטרייט האַבע,
געבע איך דער פֿערטילגונג
היין, דאָך דייך געבע איך ניכט
מער היין, איך ווערדע דייך
וואָהל מיט גערעכטעס מאַאָ.
סע ציכטיגען, אַבער פֿערניכט
טען ווערדע איך דייך ניע.
(יב) דען, זאָ שפריכט דער
עוויגע, געפֿעהרליך איזט דייין

פֿאלל, אונדזיילבאר דיינע וואונדע. (יג) ניעמאנדהילפֿט קעמפֿען דיר, דען קאמפֿגעי-
גען דען פֿיינרועליגען שמערץ, יעדע ארצנייא, יעדעס מיטטעל איזט פֿערן פֿאָן דיר. (יד) פֿער-
געססען האַבען דייך דיינע ליעכהאַבער אללע, זיא בעקיממען זיך ניכט מעהר אום

דיך

ר ש י

אשר אתה בתוכה: וזאנן. כמו וזקט: (יא) ויסרתיך למזפט. בדין חסיד: ונקה לא אנקך.
לשון טיאוט השמד: (יב) אנוש לשברך נחלה. שברך אנפר"ש בלע"ו: (יג) למזור. רפואה אין
אדם סנוור שמהא לך תשועה: תעלה רפואה לשון הועיל:

מוסר

ב א ו ר

(יא) למושע, כלומר איסרך כפי שתוכל לסנוול לא כפי אפי וחמתי לפי מעשיכם הרעים
(רד"ק). ונקה לא אנקך, ענין כריתתו כמו ונקתה לארץ תשנ (הנ"ל). (יב) לשברך, הלמ"ד
במקום העלם ויספיק זולתו (הנ"ל). (יג) אין דין, אין א' נא לעזומך כנגד הכאב והמנה לריב
את ריבך אחר מענין ישנות דין וקלון (משלי כ"ב י'). למזור, לפירש"י ורד"ק פה הוא רפואה
ונכושע (ה' י"ג) פירשהו רש"י מענין חולי וגם הרד"ק כתב שם, כן נקראת המנה לפי שיחורו
אותה, וכן בעובדי' (א' ז'), וזולת זה לא נמצאת המלה עוד בתנ"ך, ולכן נראה לי לקיים פה
הוראתו החזיקית מענין כאב וחולי ועצם מוצר בעבור הלער ועלכ שיפעל החולי באדם,
כאש זר ערין ואויב ולפ"ו תרגמתי. ולמ"ד פה היא למ"ד התנגדות וכאשר כתב רש"י (לעיל

א'

אויב הכיתוך מוסר אכזרי על
 רב עונך עצמו חטאתיך: (טו) מה-
 תזעק על שברך אנוש מכאבך
 על ורב עונך עצמו חטאתיך
 עשיתי אלה קד: (טז) לכן כד-
 אכליך יאכלו וכל צריך כלם
 בשבי ילכו והיו שאסוף למשפה
 וכל בויך אתן לבז: (יז) כי אעלה
 ארצה לך וממכותיך ארפאך
 נאם יהוה כי נדחה קראו לך
 ציון היא דרש אין לה: (יח) כהו
 אמר יהוה הנני שב שבות אהלי
 יעקוב ומשכנותיו ארחם ונבנתה
 עיר ער-תלה וארמון ער-
 משפטו ישוב: (יט) ויצא מהם

דיך, דען איך האבע פיינדעס
 שלעגע דיר ערטהיילט, איי-
 נע גרויזאמע ציכטיגונג, ווע-
 גען דיינער זינדען מענגע, ווע-
 גען דער אונגעהויערן צאהל
 דינער לאסטער. (טו) וואס
 קלאגסט דוא איבער דיינען
 פאלל? דיין שמערץ איזט רא-
 זענר, דיעזעס מוסטע איך דיר
 טהון, וועגען דיינער זינדען
 מענגע, וועגען דער אונגע-
 הייערן צאהל דיינער לאסטער.
 (טז) הינגעגען זאלל פערדער-
 בען טרעפפען יעדען, דער דרך
 פערדערבען וואללטע, זאלל
 אין דיא שקלאפערוויא קאמ-
 מען, יעדער דער שקלאפיש
 דרך בעהאנדעלטע, דיא דרך גע-
 פלינדערט, ווערדען זעלבסט
 איין געגענשטאנד דעם פלינ-
 דערנס, אונד דיא דרך בע-
 רויבט, געבע איך דעם רויבע
 פרייז. (יז) דיר הינגעגען פער-
 שאפע איך געגענונג, שפריכט
 דער עוויגע, אונד היילע דרך

פאן דיינען וואונדען, דען " פערווארפענע ו " ריעפען זיא דיר שאן צו, איינע פער-
 ווארפענע איזט ציון, (נאמען זיח) גיעמאנד קימטערט זיך מעהר אום זיא. " (יח) זאללין
 זא שפריכט דער עוויגע, איך שטעללע וויעדער הער, דיא געפלינדערטען זעלטע יעקב'ס,
 ערבארמע מיך זיינער וואהנונגען, דיא שטאדט ווירד וויעדער אויף איהרעם היגעל
 ערבויעט, דער פאללאסט פראנגעט אויף זיינער שטעטטע. (יט) לאבליעדער אונד
 פרייז

ר ש י

(יד) מוסר אכזרי. וייסורי אכזריות המוסר אכזרי הוא: (טז) לכן. שבועה: שאסוף למשסה.
 לשון בזה וכת"י ויהוה עדיך לעדי: (יז) ארכו'. רפואה: (יח) וארמון. המקדש:
 והכנרתים

ב א ר

א' י"ח) למלכי יהודה כנגד מלכי יהודה, וכאשר נאמה למטה מכת אויב הכיתוך. (טז) לכן
 כל, כיון שאני עשיתי לך כפי גודל עוניך והכיתוך, אני אעלה ארונה לך וכל אכליך יאשמו
 דעה תבא להם. (יז) קראו לך, הוא מאמר מוסגר ושיעורו כי קראו לך נדחה ליון היא
 ודורש לין לך, וכאשר תרגמתי. (יח) על הלה, כמרגמו ומתנני קרמא דירושלים באתרה,
 ואמר

הַזֹּדֶה וְקוֹל מְשַׁחֲקִים וְהַרְבֵּתִים
 וְלֹא יִמְעָטוּ וְהַיְכָבְדֵתִים וְלֹא
 יִצְעָרוּ: (כ) וְהָיוּ בְנֵי כְּקֹדֶם וְעַדְתּוֹ
 לְפָנַי תִּכּוֹן וּפְקֻדָתִי עַל כָּל־
 לְחַצְיוֹ: (כא) וְהָיָה אֲדִירוֹ מִמֶּנּוּ
 וּמִשְׁלוֹ מִקִּרְבּוֹ יֵצֵא וְהַקִּרְבָּתִיו
 וְנִגְשׁוּ אֵלַי כִּי מִי הוּא זֶה עֲרַבְתָּ אֶת־
 לְבָבוֹ לְגִשְׁתָּ אֵלַי נְאֻם־יְהוָה:
 (כב) וְהָיִיתֶם לִי לְעַם וְאֲנֹכִי אֶהְיֶה
 לְכֶם לְאֱלֹהִים: (כג) הִנֵּהוּ סִעַרְתָּ
 יְהוָה חֲמָה יֵצֵא סֶעַר מִתְּגוּרָר
 עַל רֹאשׁ רִשְׁעִים יְהוּל: (כד) לֹא
 יָשׁוּב חֲרוֹן אַף־יְהוָה עַד־עֲשׂוֹתוֹ
 וְעַד־הִקְיָמוֹ מְזֻמּוֹת לְבָבוֹ בְּאַחֲרִית
 הַיָּמִים תִּתְּכּוֹנְנוּ בָּהּ:

פֶּרִיד עֲנֵנְעוּ אֲנֵנְעוּ טֶאֱנֵנְעוּ לֹוִיט
 וויעדער אויס איהנען הער
 פֶּאָר, אִיךְ פֶּעֶר גֶּרָאָס סעֶרע
 זיא אונד זיא ווערדען ניכט
 מעהר פֶּעֶר רִינגערט, ערהע:
 הע זיא אונד זיא ווערדען ניכט
 מעהר געשוועכט. (כ) זוינע קיני
 דער ווערדן טהייער וויא עהע:
 מאהלס מיר, פֶּעסֶט שטעהט
 פֶּאָר מיינעם אַנטליטצע זיינע
 געמיינע, ווער איהן דריקט,
 דען שטרעפֶּע אִיךְ שטרענג.
 (כא) אויס איהם ועלבסט ווירד
 איין פֶּיהרער איהם, אויס זיי
 נער מ טטע געהעט זיין הערר.
 שער הערפֶּאָר, אִיךְ ערלויבע
 איהם דען צוטריטט אונד ער
 נאהעט זיך מיר, דען ווער
 דירפֶּטע עס זאָנסט וואָגען פֶּאָר
 מִיךְ צו טרעטען, שפּריכט דער
 עזו גע. (כב) זאָ ווערדעט איהר
 דאָן מיין פֶּאָלק אונד אִיךְ אִיךְ
 איין גאָטט זיין. — (כג) זיעהע!
 גאָטטעס שטורם בריכט מיט
 וואיטה איינהער, איין אַרקאָן

בעח

פֶּרִיכט ערליך זיך וועלצענד, שטירצט איבער דעם פֶּרעפֶּלערס הויפט העראב. (כד) דער
 לאָדערנדע גרים דעם עוויגען לעסט ניכט נאָך, ביו ער געטהאָן אונד פֶּאָלבראַכט האָט
 וואָס ער כעשלאַססען, אין דער פֶּאָלגע דער צייט ווערדעט איהר ועלבסט דיעוע טרוויריגע
 ערפֶּאהרונג מאַכען.

צור

ר ש י

(יט) והכנרתים • שיהו עם כנד: ולא ילערו • כמו ימעטו: (כא) אדירו • שר שלו: ערב את
 לבו • לשון ערכון פרויל"א הטיג"א בלע"ו: לגשת אלי • למלמאה לשמות בידי: (כג) מתגורר •
 חונה ודר לשון ארץ מגורי ודוגמתו וסער מתחולל (לעיל כ"ג) האמור במקר' האמר הוא זה
 שאניהם לשון חנייה: על ראש רשעים • על ראש עובדי כוכבים ומזלות:

מלא

ב א ו ר

ואמר על מלה לפי שהיא גבוה מכל ארץ ישראל (רד"ק) וכן תרגמתי • (יט) והרבהים, מוסב
 על אהלי יעקב ומשכנותו בפסוק י"ח וברכת יעקב נאמרה בפסוק הנא • (כא) והקדבחו •
 וזה יהיה לכם האות כי הוא אדירכם ומושלכם אם יקרב ויגש אלי ויהי' נחמד ונעים לפני •
 (כג) הגה סערה, ילצה על לריכס ואויביכס כאשר ילצה על האנשים בכס אשר לא? שמעו
 לקולי והלכו באריות לכס כאמור למעלה (כ"ג י"ט).

מצא